

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

1094/00.04.00/2017

KH 12.06.2017 § 270

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Lausuntopyyntönnön tunnus on LVM/905/03/2017. Aineisto on luettavissa verkossa osoitteessa www.lvm.fi/lausuntopyyntot. Lausunto on pyydetty lähettämään 1.6.2017 mennessä. Lausuntopyyntönnön lähettämisen viivästymisen vuoksi Joensuu on saanut lisäaikaa lausunnon antamiseen 15.6.2017 saakka. Lausunto pyydetään toimittamaan sähköisesti osoitteisiin kirjaamo@lvm.fi ja liikennekaari@lvm.fi.

Liikennekaarihankkeen yksi johtoajatus on ollut koota yhteen ja sujuvoittaa suomalaisia liikenteen säännöksiä. Suomalaiselle joukkoliikenteelle on liikennekaaren ensimmäisessä vaiheessa lisätty uusia vaatimuksia, joiden täyttäminen on haasteellista (kertalipun myyntivelvoite matkaketjuille, tunnistepohjaiseen maksujärjestelmään siirtyminen). Takana on vuonna 2014 toteutettu suuri muutos joukkoliikenteen järjestämistavassa. Muutos on viety käytäntöön pienin resurssein. Muutos on edelleen käynnissä, koska matkustajilta ja nopean teknisen kehityksen myötä tulee koko ajan uusia vaatimuksia. Lakimuutoksilla olisi syytä tukea tätä luontaista muuttumista ja kehittymistä.

Oleennaista on, että joukkoliikenteen järjestelmät ovat matkustajan näkökulmasta yksinkertaisia, selkeitä ja helppokäyttöisiä. Niiden pitää olla tätä kaikille asiakasryhmille mm. iästä, asuinpaikasta ja sosiaalisesta asemasta riippumatta. Viime vuosien nopeat muutokset joukkoliikenteen järjestämistavassa ja erityisesti informaation jakamisessa ovat lähinnä hämmentäneet matkustajia ja saaneet aikaan sekaannusta. Toki pitää tavoitella hyvää ja parempaa, mutta muutosten tahdin ja muutosten sisällön pitää olla matkustajan omaksuttavissa.

Suomessa on vain vähän suuria toimijoita liikennepalveluiden alalla. Toimijoiden resurssit ovat pieniä. Tämä koskee sekä joukkoliikenneviranomaisia että liikenteenharjoittajia. Lakimuutoksia tehdään tässä toimintaympäristössä ja myös näitä toimijoita varten. Joensuun, Kontiolahden ja Liperin alueen päivittäisen joukkoliikenteen järjestämisestä vastaa yhteinen seudullinen joukkoliikenneviranomainen, joka on osa Joensuun kaupungin organisaatiota. Seudulla tehdään noin 2,1 miljoonaa matkaa vuodessa ja liikevaihto on noin 7 M€. Matkoista vain marginaalinen osa sisältää vaihdon joukkoliikennevälineestä toiseen. Matkoihin yhdistetään lähinnä jalan, pyörällä tai henkilöautolla tehtäviä osia. Viranomais-toimintaan käytetään noin 2 henkilötyövuoden työpanos. Yksi työntekijä on kokoaikainen. Lippu-, maksu- ja informaatiojärjestelmissä ja kehittämisessä tehdään yhteistyötä muiden vastaavien viranomaisten kanssa. Yksin ei ole mahdollista toimia - tai toisin sanoen yksin toimiminen johtaisi suhteettoman suuriin kustannuksiin mm. lippu- ja maksujärjestelmissä.

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 VALTIONEUVOSTO

Valtaosan Joensuun seudun työssäkäyntiliikenteestä ajaa pieni paikallinen yritys. Tässä on paljon hyviä puolia – joustavuus, paikallistuntemus, mukautuvuus muutoksiin itse liikennöinnissä, välitön kontakti viranomaisen ja yrityksen johdon kesken. Pienen toimijan kehittämisresurssit rinnastuvat paikallisviranomaisen resursseihin eli monimutkaisiin, uusiin teknisiin ratkaisuihin ei voi lähteä suin päin vaanärkevintä on tyytyä koeteltuun tekniikkaan ja toimintatapoihin.

Matkaketjujen edistäminen on kannatettava tavoite sinänsä. Joensuun seudulla matkaketjut liittyvät ensi sijassa kaukoliikenteeseen. Liikennekaaren ensimmäisen vaiheen kortalipun myyntivelvoite antaa tähän riittävän veloitteen. Toimivaltaisille joukkoliikenteen viranomaisille laissa asetetuilla myynti- ja maksujärjestelmävaatimuksilla edesautetaan teknisiä mahdollisuuksia tehdä myös muuta lippuyhteistyötä paikallisesti, seudullisesti ja valtakunnallisesti, eri liikennemuotojen kesken ja yhdistämispalveluntarjoajien kanssa. Yhteistyön tulee perustua sopimiseen, ei lailla velvoittamiseen. Liikennekaaren ensimmäisessä vaiheessa asetetut vaatimukset erityisesti tunnistepohjaiseen lippujärjestelmään siirtymisen osalta ovat jo erittäin haastavia toteuttaa.

Lakiehdotukseen sisältyvästä ”puolesta-asioinnista” tulee luopua (lakiehdotuksen III osan 2. luvun 2 a §). Säännös on raakile, olisi toteutuessaan raskas erityisesti pienille toimijoille, muodostaisi yhden kankean, lakiin perustuvat toimintatavan ja rajoittaisi sopimisen ja yhteistyön kautta tehtävää kehittämistä. Esitys perustuu siihen, että matkojen yhdistelyä tekevät operaattorit saisivat asiakkaiden kaikki tiedot käyttöönsä matkojen yhdistelemiseksi ja myymiseksi. Toimintatavassa käsiteltäisiin vaativan tietosuojan piiriin kuuluvia henkilötietoja. Toimintatapa vaatisi erittäin edistyskellisiä ja turvallisia järjestelmiä, joiden hankkimiseen ja ylläpitoon useimmilla joukkoliikennesektorin toimijoilla ei ole varaa eikä osaamista. Eri operaattorien matkojen yhdistelemiseen on luotava yksinkertaisempia ja edullisempia toimintatapoja.

Viranomaisten joukkoliikenne on voittoa tavoittelematonta toimintaa. Lakimuutoksilla siitä tehtäisiin kolmansien osapuolten liiketoimintaa. Kaupunkiseutujen joukkoliikenteen asiakkailla ei ole esityksen mukaista puolesta-asioinnin toivetta. Puolesta-asioinnin järjestämisen hyöty ja arvioitu käyttäjämäärä olisi marginaalinen. Monet muut, yksinkertaisemmat toimet ovat tehokkaampia (esimerkiksi informaation järjeistäminen, yksinkertaiset mobiilikortaliput, arvolippujen ristiinkäyttö eri toimijoiden liikenteessä, perustana yksinkertainen ja toimiva clearing). Jos todellista yhteistyötarvetta on ja yhteisiä hyötyjä nähtävissä, yhteistyötä syntyy sopimus pohjaisesti. MaaS –yhteistyössä tulee kaikilla toimijoilla olla mahdollisuus kehittää palvelutarjontaa omista tavoitteista lähtien, ja valita yhteistyökumppanit siten, että tavoitteet toteutuvat. On muistettava, että matkojen yhdisteleminen edellyttää toimivaa rahaliikennettä osapuolten välillä ja tässä on kyse kaupallisista sopimuksista. MaaS ei missään nimessä ole vain teknisiä ratkaisuja vaan sopimista mm. rahasta, vastuista, tietoturvasta, molemminpuolisesta tiedon jakamisesta.

Viranomaisille ei tule asettaa veloitetta järjestää puolesta-asioinnin kaltaista veloitetta kolmansien osapuolten liiketoiminnan mahdollistamiseksi. Joukkoliikenteen järjestäjillä ei ole pankkialan kaltaisia resursseja monenlaisten tietosirtojärjestelmien rakentamiseen. Markkinaehtoisten liikennepalvelujen kehittymisen kannalta ja pienten yritysten näkökulmasta puolesta-asioinnin kaltaiset tek-

nologiavaatimukset saattavat olla jo este liikennepalvelujen syntymiselle.

Linja-autonkuljettajien ammattitaidolla on olennainen merkitys kaupunkiliikenteeseen. Kyse on matkustajien turvallisuudesta ja asiakaspalvelun laadusta. Kuljettaja on sekä viranomaisen että liikennöitsijän näyteikkuna. Liikenteen tilaajille on tärkeää, että yrityksillä on kaupunkiliikenteen perustiedot ja -taidot omaavia kuljettajia, että pätevyydelle on kriteerit ja että pätevyys kokeen kautta osoitetaan.

Valmistelijat: joukkoliikennelogistikko ja kaavoituspäällikkö

Kaupunginjohtajan sijaisen päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

antaa Liikenne- ja viestintäministeriölle edelle kirjoitetun lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Otteen tarkastetusta pöytäkirjasta oikeaksi todistaa Joensuussa 13.6.2017.

Vilja Ndiwalana
yhteyssihteeri

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Oikaisuvaatimus/Kunnallisvalitus

Muutoksenhakukielto ja peruste:

- Päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, jolloin kuntalain (10.4.2015/410) 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.
- Lausunnon antaminen
- Hankintalain 163 §:n nojalla markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hankintalainkäyttölain nojalla.
- Hankintalain 146 §
- Muu peruste, mikä
 muu peruste, mikä

Tiedoksianto asianosaiselle

- Lähetetty tiedoksi kirjeellä
Asianosaiset:
- Annettu postin kuljetettavaksi, pvm/tiedoksiantaja
- Luovutettu asianosaiselle, paikka, pvm ja tiedoksiantajan allekirjoitus

Asianosainen

Vastaanottajan allekirjoitus

- Muulla tavoin, miten
kirjaamo@lvm.fi ja liikennekaari@lvm.fi

Liitetään päätökseen/otteeseen